

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
від від «14» вересня 2023 року
Протокол № 1
Голова групи Чугай А.В.

«УЗГОДЖЕНО»
Декан природоохоронного факультету
Чугай А.В.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
«ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ»

(назва навчальної дисципліни)

101 «Екологія»

(шифр та назва спеціальності)

Екологія та охорона навколишнього середовища

(назва освітньо-професійної програми)

магістр

(рівень вищої освіти)

заочна

(форма навчання)

I

(рік навчання)

II

(семестр навчання)

4/120

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

іспит

(форма контролю)

Екологічного права і контролю

(кафедра)

Одеса, 2023р.

Автори: Тимощук М.О., старший викладач кафедри екологічного права і контролю

—

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри екологічного права і контролю від «_1_» вересня 2023 року, протокол №_2_.

Викладачі: лекційний змістовний модуль: Тимощук М.О., старший викладач кафедри екологічного права і контролю,

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчене звання)

практичний змістовний модуль: Тимощук М.О., старший викладач кафедри екологічного права і контролю

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності
Тимощук М.О.	22.10.2020р № 2	

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Ознайомлення студентів з правовими підставами створення і діяльності Державної екологічної інспекції України, а також нормативно-правовими засадами організації інспекторських перевірок за дотриманням вимог природоохоронного законодавства України з боку фізичних та юридичних осіб.
Компетентність	K24 Обізнаність щодо прав і обов'язків інспектора екологічного нагляду (контролю), порядку організації і проведення контролюючого заходу K25 Здатність до науково-практичного аналізу і застосування показників екологічної інформації при організації державного нагляду
Результат навчання	P241 Уміти застосовувати нормативно-правові вимоги до організації і проведення державного екологічного нагляду (контролю). P251 Уміти здійснювати аналіз екологічних показників та діагноз причин незадовільного стану природного середовища.
Базові знання	1. Правові засади створення Державної екологічної інспекції; 2. Положення про державну екологічну інспекцію; 3. Права та обов'язки державного інспектора з охорони природи; 4. Правові засади здійснення інспекторських перевірок; 5. Види, порядок організації та здійснення державного екологічного контролю; 6. Види заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства та порядок їх застосування.
Базові вміння	<ul style="list-style-type: none"> • Організувати заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням природоохоронного законодавства; • Застосовувати заході впливу до порушників природоохоронного законодавства; • Складати плани роботи інспекції, здійснення інспекторських перевірок; • Визначати перелік питань перевірки з урахуванням типу і виду екологічного контролю, ступеню екологічного ризику суб'єкта господарювання; Складати документи за результатами екологічного контролю.
Базові навички	1. Надавати рекомендації щодо усунення виявлених під час проведення екологічного аудиту порушень вимог законодавства.
Пов'язані силлабуси	-
Попередня дисципліна	
Наступна дисципліна	Стратегія сталого розвитку.
Кількість годин	МОС: Лекції: 2 год. консультації: 8 год. самостійна робота студентів: 110 год

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Правові засади діяльності державної екологічної інспекції	2	
	Тема 1 Вступ. Головні проблеми охорони природи і природокористування		5
	Тема 2. Правові підстави створення державної екологічної інспекції України (ДЕІ). Структура та статус ДЕІ.		5
	Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки та права ДЕІ		5
	Тема 4. Мета і основні принципи державного екологічного контролю		5
	Тема 5. Види перевірок, організація і порядок здійснення державного екологічного контролю.		10
	Тема 6. Громадський екологічний контроль: права та обов'язки		5
ЗМ-Л2	Заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства		
	Тема 7. Адміністративні заходи впливу		15
	Тема 8. Дисциплінарні заходи впливу. Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування		5
	Тема 9. Обмеження або припинення будівництва або виробничої діяльності		5
	Тема 10. Цивільна відповідальність за шкоду завдану екологічними правопорушеннями		5
	Тема 11. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення		15
	Разом:	2	80

Консультації: Тимошук Марина Олександрівна, згідно з графіком консультацій, затвердженого на засіданні кафедри.

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Тема 1. Екологічні проблеми різних видів господарчої діяльності і шляхи їх запобігання		5
	Тема 2. Нормативно-правова база здійснення державного контролю за екологічною діяльністю суб'єктів господарювання.		5
	Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ		5
ЗМ-П2	Тема 4. Планування і порядок підготовки до здійснення державного екологічного контролю		5
	Тема 5. Зміст документів, що складаються за результатами інспекторської перевірки		5
	Тема 6. Види і порядок застосування правових заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства		2,5
	Тема 7. Вивчення статей КупАП, що є компетенцією ДЕІ		2,5
	Разом:		30

Консультації: Тимошук Марина Олександрівна, згідно з графіком консультацій,

затвердженого на засіданні кафедри

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	• Вивчення певних тем лекційного модуля	25	вересень-грудень
ЗМ-Л2	• Вивчення певних тем лекційного модуля • Виконання модульної тестової контрольної роботи	35 5	січень –квітень травень
ЗМ-П1	• Вивчення певних тем практичного модулю • Підготовка матеріалів практичного заняття (обов'язково)	5 5	Вересень - січень
ЗМ-П2	• Вивчення певних тем практичного модулю • Підготовка матеріалів практичного заняття • Виконання модульної тестової контрольної роботи (обов'язково)	5 5 5	Лютий-травень
	Підготовка до іспиту	20	сесія
	Разом:	110	

2.3.1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1, ЗМ-Л2.

Для студентів заочної форми передбачений контроль самостійної роботи студента.

Для оцінки ступеню засвоєння основних положень теоретичних розділів дисципліни передбачається написання модульної контрольної роботи.

З теоретичного курсу варіанти модульної контрольної роботи містять двадцять запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 1 бал. Максимально модульна контрольна робота оцінюється у 20 балів.

2.3.2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П1 і ЗМ-П2 .

З практичної частини дисципліна складається з двох модулів.

Перший модуль складається з трьох практичних занять.

Перше практичне завдання передбачає ознайомлення з екологічними проблемами різних видів господарчої діяльності і шляхами їх запобігання. Після ознайомлення з проблемою студенти мають скласти реферат і прикріпити роботу у вигляді файлу. Правильно оформлений реферат оцінюється у 3 бали. Друге практичне завдання передбачає вивчення нормативно-правової бази щодо здійснення державного контролю за екологічною діяльністю суб'єктів господарювання. Після вивчення студент має відповісти на поставлені запитання. Виконана робота прикріплюється у вигляді файлу з відповідями. Правильна відповідь оцінюється у 3 бали. Третє практичне завдання передбачає вивчення завдання, функціональних обов'язків та прав державної екологічної інспекції. Після вивчення теми студент має відповісти на запитання. Виконана робота прикріплюється у вигляді файлу з відповідями. Правильна відповідь оцінюється у 3 бали.

Другий практичний модуль складається з чотирьох практичних занять.

Перше практичне завдання передбачає вивчення питань щодо планування та підготовки до здійснення державного екологічного контролю. Після вивчення студент має відповісти на поставлені запитання. Виконана робота прикріплюється у вигляді файлу з відповідями.

Правильна відповідь оцінюється у 3 бали. Друге практичне завдання передбачає вивчення змісту документів, що складаються за результатами інспекційних перевірок. Після вивчення студент має відповісти на поставлені запитання. Виконана робота прикріплюється у вигляді файлу з відповідями. Правильна відповідь оцінюється у 3 бали. Третє практичне завдання передбачає вивчення видів та порядку застосування правових заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства. Після вивчення теми студент має відповісти на запитання. Виконана робота прикріплюється у вигляді файлу з відповідями. Правильна відповідь оцінюється у 3 бали. Четверте практичне заняття передбачає вивчення статей КУпАП, справи по яких розглядають державні екологічні інспектори. Виконана робота прикріплюється у вигляді таблиці встановленої форми. Правильно оформлена таблиця оцінюється у 2 бали.

За змістовним модулем ЗМ-П2 також передбачається написання модульної тестової контрольної роботи. Варіанти модульної контрольної роботи містять чотирнадцять запитань у тестовому вигляді і два запитання відкритого типу. Кожна вірна відповідь на тестове запитання оцінюється у 1 бал, а кожна вірна відповідь на запитання відкритого типу оцінюється у 3 бали. Максимально модульна контрольна робота оцінюється у 20 балів.

Максимальна оцінка з вивчення практичного матеріалу складає 40 балів.

Максимальна кількість балів за дисципліну становить 60 балів – 20 балів теоретична частина, 40 балів практична частина.

Контроль самостійної роботи студента проводиться згідно з таблицею 2.4. Консультації по самостійній роботі студента надає викладач у електронному вигляді через електронну адресу кафедри екологічного права і контролю – low-ekology@odeku.edu.ua, або особисту електронну пошту викладача – marinodessa@gmail.com (Тимошук м.О.)

Формою підсумкового контролю є семестровий іспит.

Варіанти екзаменаційних білетів підсумкового контролю знань з дисципліни містять питання всіх змістових лекційних модулів у вигляді тестових завдань різного типу. 1 блок - 14 питань закритого типу, 2 блок - 1 питання відкритого типу (відповісти письмово на вісім запитань). Кожна вірна відповідь на тестове завдання першого блоку (14 питань) оцінюється у 1 балів. Вірна відповідь на тестове завдання другого блоку - оцінюється в 30 бал. Отже максимальна кількість балів за виконаний екзаменаційний білет становить 44 бали.

Допуск до іспиту здійснюється лектором згідно з результатами поточного контролю за навчальний семестр. Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за практичну частину дисципліни (20 балів – з обов'язковим написанням контрольної роботи).

Таблиця 2.4 - Терміни контролю самостійної роботи студента

Етапи роботи	Строк контролю	Бал оцінювання
Вивчення лекційних тем	1 листопада- 20 квітня	
Виконання завдань тестового модульного контролю	20-28 квітня	20 балів
Підготовка робіт за темами практичних занять ЗМ-П1	Лютий-березень	9 балів
Підготовка робіт за темами практичних занять ЗМ-П2	Квітень- травень	11 балів
Виконання тестової	травень	20 балів

модульної роботи за ЗМ-П2		
Іспит	За розкладом	44 бали

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль ЗМ-Л1 «Правові засади діяльності державної екологічної інспекції».

3.1.1. Повчання

Тема 1 Вступ. Головні проблеми охорони природи і природокористування.

Структура, мета і задачі дисципліни, програма дисципліни. Зміст навчальної дисципліни. Знання, уміння і навички, що повинні бути сформовані в результаті вивчення дисципліни. Головні проблеми України з питань охорони природи і природокористування.

Рекомендована література [1,21,23-27].

Тема 2. Правові підстави створення державної екологічної інспекції України (ДЕІ). Структура і статус ДЕІ.

Передумови створення державної екологічної інспекції України. Нормативно-правові акти на виконання яких і якими була створена ДЕІ. Хронологія розвитку змін повноважень і статусу ДЕІ. Сучасна структура і статус ДЕІ.

Рекомендована література [1-5,13,14,21].

Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ.

Головні завдання, функціональні обов'язки, права і організація ДЕІ згідно чинного Положення про Державну екологічну інспекцію України.

Рекомендована література [1,5,21].

Тема 4. Мета і основні принципи державного екологічного контролю

Мета здійснення державного нагляду за дотриманням екологічного законодавства суб'єктами господарчої діяльності. Основні принципи державного нагляду за дотриманням нормативно-правових актів суб'єктами господарювання відповідно чинного законодавства.

Рекомендована література [1,6,21].

Тема 5. Види перевірок, організація і порядок здійснення державного екологічного контролю.

Планові і позапланові перевірки, порядок складання планів, підстави для здійснення позапланових перевірок, організація здійснення державного нагляду. Порядок здійснення природоохоронного інспектування.

Рекомендована література [1, 5-11,16,18-22,28,29].

Тема 6. Громадський екологічний контроль: права і обов'язки.

Порядок призначення громадських інспекторів з охорони природи. Права і обов'язки громадських інспекторів, координація їх діяльності. Позбавлення повноважень громадських інспекторів.

Рекомендована література [1,12,21,28].

3.1.2. Питання для самоперевірки

Тема 1. Головні проблеми охорони природи і природокористування .

1. Які головні причини незадовільного екологічного стану в Україні?
2. В чому полягають наслідки незадовільного екологічного стану України?

3. Які головні екологічні проблеми в Україні?
4. У чому полягає екологічна проблема поводження з відходами?
5. Які екологічні проблеми природних ресурсів – атмосферного повітря, поверхових і підземних вод, надр, земельних ресурсів, тваринного і рослинного світу?
6. Який відсоток природно-заповідних територій в Україні?
7. Шляхи вирішення екологічних проблем.

Тема 2. Правові підстави створення державної екологічної інспекції України (ДЕІ). Структура і статус ДЕІ

1. Які головні напрямки екологічної політики України?
2. На виконання якого закону і коди створена Державна екологічна інспекція України?
3. У якому складі була створена Державна екологічна інспекція України?
4. Коли і яким документом було затверджено перше Положення про Державну екологічну інспекцію України?
5. Який статус був наданий Державної екологічної інспекції України при її створенні?
6. У якому році Державної екологічної інспекції України був наданий статус урядового органу державного управління?
7. У якому році екологічні інспекції областей отримали статус юридичної особи?
8. Яким документом і коли затверджено Положення про Державну екологічну інспекцію України, яке дійсне на теперішній час?
9. Які територіальні органи Державної екологічної інспекції України були створені у 2011 році?
10. Які територіальні і міжрегіональні органи Державної екологічної інспекції діють на теперішній час?

Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ.

1. Основні завдання Державної екологічної інспекції України.
2. Які функціональні обов'язки Державної екологічної інспекції України?
3. За якими юридичними особами ДЕІ здійснює контроль за дотриманням екологічного законодавства?
4. За якими фізичними особами здійснює ДЕІ контроль щодо дотримання екологічного законодавства?
5. Перерахувати вимоги екологічного законодавства, які повинні дотримуватися усіма юридичними і фізичними особами, які знаходяться на території України.
6. Яким чином ДЕІ забезпечує організацію своєї діяльності?
7. Права Державної екологічної інспекції України.
8. Хто є голова Державної екологічної інспекції за посадою?
9. Які функціональні обов'язки Голови ДЕІ?
10. Які атрибути юридичної особи має Державна екологічна інспекція України?

Тема 4. Мета і основні принципи державного екологічного контролю

1. Що є метою державного екологічного нагляду (контролю)?
2. Яким законом регулюється здійснення державного нагляду (контролю) за господарчою діяльністю суб'єктів господарювання?
3. Яке значення має термін «державний нагляд (контроль)»?
4. Яке визначення поняття «прийнятий ризик»?
5. Яке визначення поняття «ризик»?
6. Хто може бути «третьою особою» при здійсненні державного нагляду (контролю)?
7. Які основні принципи державного нагляду (контролю)?

8. Які загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю)?

Тема 5. Види перевірок, організація і порядок здійснення державного екологічного контролю.

- 1) Яким законодавчим актом регулюється державний нагляд (контроль) у сфері господарчої діяльності?
- 2) Згідно якого нормативного документу здійснюється організація та провєлення перевірок суб'єктів господарчої діяльності щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства?
- 3) Яки види державних перевірок (контролю) існують в Україні?
- 4) Яким документом визначається періодичність перевірок суб'єктів господарювання?
- 5) Що є підставою планової перевірки?
- 6) Термін проведення планової перевірки.
- 7) Що є підставою для проведення позапланової перевірки?
- 8) Термін проведення позапланової перевірки.
- 9) Чи дозволяється подовження терміну здійснення перевірки?
- 10) З яких частин складається перевірка?
- 11) Який порядок організації перевірки?
- 12) Дії інспектора при підготовки до планової перевірки.
- 13) Права державного інспектора при здійсненні перевірки.
- 14) Обов'язки державного інспектора при здійсненні перевірки.
- 15) Який документ складає інспектор в наслідок перевірки?
- 16) Яка інформація міститься в акті перевірки?
- 17) Коли і хто підписує акт перевірки?
- 18) Яки документи складає інспектор при виявленні порушень природоохоронного законодавства?
- 19) Дії інспектора при виявленні порушень які мають ознаки злочину.
- 20) Хто здійснює контроль за виконання приписів, економічних стягнень за порушення природоохоронного законодавства.

Тема 6. Громадський екологічний контроль: права і обов'язки.

1. На підставі яких документів розроблено Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля?
2. Хто організує роботу громадських інспекторів з охорони довкілля?
3. Хто може бути громадським інспектором з охорони довкілля і на яких засадах?
4. Який порядок призначення громадських інспекторів?
5. Який документ отримують громадські інспектори?
6. Яким чином координується діяльність громадських інспекторів?
7. Які права має громадський інспектор?
8. Які обов'язки громадського інспектора?
9. За яких обставин і яким чином громадський інспектор може бути позбавлений повноважень?

3.2. Модуль ЗМ-Л2 «Заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства».

3.2.1. Повчання

Тема 7. Адміністративні заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства.

Види адміністративних стягнень, які є компетенцією державного екологічної інспекції. Основні і додаткові адміністративні стягнення. Статті адміністративного кодексу України за

порушення природоохоронного і природно ресурсного законодавства. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення екологічного законодавства.

Рекомендована література [9,11,21,22,28,29].

Тема 8. Дисциплінарні заходи впливу. Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування.

Заходи дисциплінарного впливу. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності за екологічні правопорушення. Умови припинення дії дозволів та права спеціального використання природних ресурсів.

Рекомендована література [1, 15, 21, 22,28,29].

Тема 9. Обмеження або припинення будівництва або виробничої діяльності.

Підстави і умови обмеження або припинення фінансування об'єктів будівництва. Підстави і умови обмеження або зупинення виробничої діяльності. Документи, які складає інспектор при застосуванні зазначених заходів впливу до порушників екологічного законодавства.

Рекомендована література [1,16,21,22,28,29].

Тема 10. Матеріальна відповідальність за шкоду, завдану екологічними правопорушеннями.

Поняття, підстави і умови, за яких настає майнова відповідальність. Способи обчислення шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями.

Рекомендована література [1,21,22,28,29].

Тема 11. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення.

Підстави для притягнення до кримінальної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Документи, які складає ДЕІ і направляє до прокуратури для порушення кримінальної справи.

Рекомендована література [1,17,21,22,28,29].

3.2.2. Питання для самоперевірки

Тема 7. Адміністративні заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства.

- 1) Що є адміністративним правопорушенням?
- 2) Які передбачені КУАП види адміністративних стягнень?
- 3) Хто може бути притягнутий на території України до адміністративної відповідальності за правопорушення?
- 4) Які види адміністративних стягнень належать до компетенції органів охорони природи?
- 5) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо власності на природні ресурси?
- 6) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо псування і забруднення с/г земель?
- 7) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони надр?
- 8) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо правил охорони вод?
- 9) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони лісових ресурсів?
- 10) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони атмосферного повітря?
- 11) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо поводження з відходами?
- 12) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо поводження з тваринним світом?
- 13) Які статті КУАП стосуються правопорушення на природоохоронних територіях?
- 14) Які статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони здоров'я населення?

- 15) Який Центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони природи і природокористування і може накладати адміністративні стягнення з цього приводу?
- 16) Хто може складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони природи і природокористування?

Тема 8. Дисциплінарні заходи впливу. Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування.

1. Які дисциплінарні проступки є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності?
2. Види дисциплінарних стягнень за екологічні правопорушення.
3. Які є види скасування дозволів на право спеціального природокористування?
4. Який документ надається природокористувачу при тимчасовому скасуванні дозволу на спеціальне природокористування?
5. Чим супроводжується остаточне скасування дозволу на спеціальне природокористування?
6. За чий рахунок здійснюється демонтаж споруд і пристроїв порушення природоохоронного законодавства?

Тема 9. Обмеження або припинення будівництва або виробничої діяльності.

1. Що є підставою для прийняття рішення з обмеження або тимчасового припинення виробничої діяльності?
2. Чи попереджається суб'єкт господарювання щодо прийняття рішень при обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
3. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
4. Хто може відмінити Постанову про обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
5. За яких обставин здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?
6. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?

Тема 10. Матеріальна відповідальність за шкоду, завдану екологічними правопорушеннями.

- 1) Які порушення природоохоронного законодавства є підставою матеріальної (майнової) відповідальності?
- 2) За яких умов настає майнова відповідальність?
- 3) Які існують методи обчислення шкоди, заподіяної екологічним правопорушенням?
- 4) Які існують види майнової відповідальності?
- 5) За які види антропогенного навантаження здійснюється плата за забруднення природного середовища?
- 6) Які заходи реагування передбачені до порушників екологічного законодавства?

Тема 11. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення.

- 1) У якому випадку можлива кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення?
- 2) Які матеріали направляються державної екологічної інспекцією до прокуратури для порушення кримінальної справи?

- 3) Як називається розділ Кримінального кодексу України стосовно екологічних правопорушень?
- 4) Скільки у Кримінальному кодексі України статей відносно екологічних правопорушень?
- 5) Які карні міри за екологічні правопорушення передбачені у Кримінальному кодексі України?
- 6) На який максимальний строк позбавлення волі може бути покараний правопорушник екологічного законодавства?

3.3. Рекомендації до виконання практичних завдань за ЗМ-П1 і ЗМ-П2

Тема 1. Екологічні проблеми різних видів господарчої діяльності і шляхи їх запобігання.

Глобальні екологічні проблеми. Екологічні проблеми природних ресурсів і окремих напрямків виробничої діяльності. Шляхи застереження і подолання екологічних проблем.

Тема 2. Нормативно-правова база здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Правові документи створення Державної екологічної інспекції. Нормативно-правові акти, які регламентують діяльність ДЕІ.

Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ.

Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ відповідно до діючого Положення про державну екологічну інспекцію.

Тема 4. Планування і порядок підготовки до здійснення державного екологічного нагляду (контролю).

Етапи планування діяльності ДЕІ. Вимоги до етапу підготовки до здійснення екологічного контролю за дотриманням екологічного законодавства фізичними і юридичними особами.

Тема 5. Зміст документів, що складаються за результатами інспекторської перевірки.

Перелік документів, які складає державний інспектор з охорони природи за наслідками державного нагляду і їх зміст.

Тема 6. Порядок застосування правових заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства.

Види правових заходів до порушників природоохоронного законодавства і порядок їх застосування.

Тема 7. Вивчення статей КУпАП, що є компетенцією ДЕІ.

Статті адміністративного кодексу України за порушення природоресурсного і природоохоронного законодавства і умови їх використання для притягнення до адміністративної відповідальності.

Для виконання практичних завдань можна використовувати таку методичну літературу:

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», від 25.06.1991р. №1264-ХІІ. www.rada.gov.ua
- Постанова КМУ від 13.08.1993р. №641 «Про створення Державної екологічної інспекції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України». www.rada.gov.ua

- Указ Президента України «Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 13.04.2011 р. №454/2011». www.rada.gov.ua
- Постанова КМУ від 14.09.2011 №995 «Про утворення територіальних органів Державної екологічної інспекції». www.rada.gov.ua
- Постанова КМУ від 19.04.2017р. №275 «Про затвердження положення про Державну екологічну інспекцію України». www.rada.gov.ua
- Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5.04.2007 р. № 877-V. www.rada.gov.ua
- Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.2008р. №212 «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)» www.rada.gov.ua
- Наказ Мінекоресурсів України від 31.03.2003 №56/м «Про затвердження Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів». www.menr.gov.ua
- Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 05.07.2004р. №264 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України матеріалів про адміністративні правопорушення»». www.menr.gov.ua
- Постанова КМУ від 24.05.2017 р. № 350 «Про затвердження Порядку здійснення комплексних планових заходів державного нагляду (контролю)». www.menr.gov.ua .
- Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984р. №8073-X. www.menr.gov.ua .
- Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 27.02.2002р. №88 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля». www.menr.gov.ua .
- Розпорядженням КМУ від 31.05.2017 р № 616 «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища». www.menr.gov.ua .
- Постанова КМУ від 21.02.2018р №102 «Питання реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища». www.menr.gov.ua .
- Кодекс законів про працю України від 10,12,1971, №322- VIII/www.menr.gov.ua
- Наказ Мінприроди України від 15.09.2004 №353 «Про затвердження Положення про порядок опломбування або опечатування підприємств, окремих їх цехів (дільниць) і одиниць обладнання у разі обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів». www.menr.gov.ua .
- Кримінальний кодекс України від 05.04. 2001 №2341-III/www.menr.gov.ua .
- Постанова КМУ від 24 травня 2017 р. № 362 «Про внесення змін до методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)». www.menr.gov.ua .
- Наказ Мінприроди України від 09.08.2017 №303 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, що складається за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів». www.menr.gov.ua .

- Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України від 07.08.2017 р. №1170/81 «Вимоги до оформлення річних та комплексного планів здійснення заходів державного нагляду (контролю), унесення змін до них та звіту щодо їх виконання». www.menr.gov.ua.
- І.Д. Лосєва, М.О.Тимошук, П.Х.Грудєв / Конспект лекцій з дисципліни «Екологічний контроль». – Одеса, ОДЕКУ, 2018. – 85с.

Питання для самоперевірки базових результатів навчання

1. На виконання якого закону і коди створена Державна екологічна інспекція України?
2. У якому складі була створена Державна екологічна інспекція України?
3. Яким документом і коли затверджено Положення про Державну екологічну інспекцію України, яке дійсне на теперішній час?
4. Які територіальні і міжрегіональні органи Державної екологічної інспекції діють на теперішній час?
5. Основні завдання Державної екологічної інспекції України.
6. Які функціональні обов'язки Державної екологічної інспекції України?
7. За якими юридичними особами ДЕІ здійснює контроль за дотриманням екологічного законодавства?
8. За якими фізичними особами здійснює ДЕІ контроль щодо дотримання екологічного законодавства?
9. Перерахувати вимоги екологічного законодавства, які повинні дотримуватися усіма юридичними і фізичними особами, які знаходяться на території України.
10. Яким чином ДЕІ забезпечує організацію своєї діяльності?
11. Права Державної екологічної інспекції України.
12. Які атрибути юридичної особи має Державна екологічна інспекція України?
13. Що є метою державного екологічного нагляду (контролю)?
14. Яким законом регулюється здійснення державного нагляду (контролю) за господарчою діяльністю суб'єктів господарювання?
15. Які основні принципи державного нагляду (контролю)?
16. Які загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю)?
17. Які види державних перевірок (контролю) існують в Україні?
18. Чим визначається періодичність перевірок суб'єктів господарювання?
19. Що є підставою для проведення планової перевірки?
20. Термін проведення планової перевірки.
21. Що є підставою для проведення позапланової перевірки?
22. Термін проведення позапланової перевірки.
23. Чи дозволяється подовження терміну здійснення перевірки?
24. З яких частин складається перевірка?
25. Який порядок організації перевірки?
26. Дії інспектора при підготовці до планової перевірки.
27. Права державного інспектора при здійсненні перевірки.
28. Обов'язки державного інспектора при здійсненні перевірки.
29. Який документ складає інспектор в наслідок перевірки?
30. Яка інформація міститься в акті перевірки?
31. Коли і хто підписує акт перевірки?
32. Які документи складає інспектор при виявленні порушень природоохоронного законодавства?
33. Дії інспектора при виявленні порушень які мають ознаки злочину.

34. Хто здійснює контроль за виконання приписів, економічних стягнень за порушення природоохоронного законодавства.
35. Хто організує роботу громадських інспекторів з охорони довкілля?
36. Хто може бути громадським інспектором з охорони довкілля і на яких засадах?
37. Який порядок призначення громадських інспекторів?
38. Який документ отримують громадські інспектори?
39. Яким чином координується діяльність громадських інспекторів?
40. Які права має громадський інспектор?
41. Які обов'язки громадського інспектора?
42. За яких обставин і яким чином громадський інспектор може бути позбавлений повноважень?
43. Що є адміністративним правопорушенням?
44. Які передбачені КУАП види адміністративних стягнень?
45. Хто може бути притягнутий на території України до адміністративної відповідальності за правопорушення?
46. Які види адміністративних стягнень належать до компетенції органів охорони природи?
47. Який Центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони природи і природокористування і може накладати адміністративні стягнення з цього приводу?
48. Хто може складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони природи і природокористування?
49. Які дисциплінарні проступки є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності?
50. Види дисциплінарних стягнень за екологічні правопорушення.
51. Які є види скасування дозволів на право спеціального природокористування?
52. Який документ надається природокористувачу при тимчасовому скасуванні дозволу на спеціальне природокористування?
53. Чим супроводжується остаточне скасування дозволу на спеціальне природокористування?
54. За чий рахунок здійснюється демонтаж споруд і пристроїв порушення природоохоронного законодавства?
55. Що є підставою для прийняття рішення з обмеження або тимчасового припинення виробничої діяльності?
56. Чи попереджається суб'єкт господарювання щодо прийняття рішень при обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
57. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
58. Хто може відмінити Постанову про обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
59. За яких обставин здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?
60. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?
61. Які порушення природоохоронного законодавства є підставою матеріальної (майнової) відповідальності?
62. За яких умов настає майнова відповідальність?
63. Які існують види майнової відповідальності?

64. У якому випадку можлива кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення?
65. Які карні міри за екологічні правопорушення передбачені у Кримінальному кодексі України?
66. На який максимальний строк позбавлення волі може бути покараний правопорушник екологічного законодавства?

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

- 4.1. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л1
1. **Коли була створена державна екологічна інспекція?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 9; нормативно-правові акти - №2.
  2. **На виконання якого закону була створена Державна екологічна інспекція України?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 7-9; нормативно-правові акти - №1, стаття 20.
  3. **Які головні завдання державної екологічної інспекції?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 11-16; нормативно-правові акти - №5.
  4. **Яким документом створена державна екологічна інспекція?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 9; нормативно-правові акти - №2.
  5. **Яким органом влади є державна екологічна інспекція?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 15; нормативно-правові акти - №5.
  6. **У якому році обласні інспекції набули статус юридичної особи?**
Література: основна - №21, розділ 15, стор. 10.
  7. **Яким законом регулюється держаний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 25; нормативно-правові акти - №6.
  8. **Які види планів складає держінспекція?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-31; нормативно-правові акти - №6.
  9. **Що є підставою планової перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-31; нормативно-правові акти - №6.
  10. **Хто має право підписувати акт перевірки з боку суб'єкта господарювання?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
  11. **Хто приймає рішення щодо призупинення діяльності суб'єкта господарювання при порушенні природоохоронного законодавства?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
  12. **Чи має право інспектор відбирати проби природних ресурсів для аналізу при здійсненні перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 32-33; нормативно-правові акти - №6.
  13. **Чи може інспекція здійснювати позапланову перевірку за скаргою громадянина?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-31; нормативно-правові акти - №6.
  14. **Чи можливо подовжувати термін перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
  15. **Який строк не може перевищувати здійснення планової перевірки суб'єкта господарської діяльності?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
  16. **Який строк не може перевищувати здійснення позапланової перевірки суб'єкта господарської діяльності?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
  17. **Який строк не може перевищувати здійснення позапланової перевірки суб'єкта малого підприємництва?**

- Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
- 18. Чи допускається продовження строку здійснення планової перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
- 19. Чи допускається продовження строку здійснення позапланової перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
- 20. Який документ складається інспектором по закінченні перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
- 21. В який термін максимально може бути складено припис про усунення порушень, виявлених під час здійснення інспекторської перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
- 22. Коли підписується акта інспекторської перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
- 23. Відповідно до якого документу здійснюються планові перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-33; нормативно-правові акти - №6.
- 24. Які документи держінспектор повинен надати керівництву суб'єкта господарювання на початку перевірки?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 32; нормативно-правові акти - №6.
- 25. З чого починається процес перевірки дотримання вимог законодавства на підприємстві?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 31-32; нормативно-правові акти - №6.
- 26. Як часто здійснюється перевірка діяльності суб'єкта господарювання з високим ступенем ризику його діяльності для навколишнього середовища?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-30; нормативно-правові акти - №6.
- 27. Хто встановлює строк виконання приписів на усунення виявлених недоліків?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 35-36; нормативно-правові акти - №6.
- 28. Чим визначається періодичність здійснення планових інспекційних перевірок?**
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-29; нормативно-правові акти - №6.

4.2 Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-ЛІ2

1. Що є адміністративним правопорушенням?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50; нормативно-правові акти - №11, ст 9.

2. Які основні види стягнень накладаються за порушення природоохоронного законодавства?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 24.

3. Які передбачені КУАП види адміністративних стягнень?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 24.

4. Хто може бути притягнутий на території України до адміністративної відповідальності за правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 25.

5. Які види адміністративних стягнень належать до компетенції органів охорони природи?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-54; нормативно-правові акти - №11, ст 242-1.

6. Який Центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони природи і природокористування і може накладати адміністративні стягнення з цього приводу?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 54; нормативно-правові акти - №11, ст 242-1.

7.Хто може складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони природи і природокористування?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 54; нормативно-правові акти - №11, ст 255.

8.Який документ складається при виявленні адміністративного правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51; нормативно-правові акти - №11, ст 255.

9..Яким чином накладається адміністративне стягнення, якщо однією особою вчинено два або більше адміністративних правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.

10. В скількох примірниках складається протокол про адміністративне правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.

11.На кого складається протокол про адміністративне правопорушення у випадку виявлення порушень вимог природоохоронного законодавства, які вчинені посадовими особами суб'єкта господарювання?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.

12. В який термін оголошується Постанова по справі про адміністративне правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №11, ст.284.

13. В який термін і ким розглядається Скарга на постанову про накладення адміністративного стягнення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 53-55; нормативно-правові акти - №11, ст.284.

14. В який строк порушник повинен сплатити штраф?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 53-55; нормативно-правові акти - №11, ст.299

15. Які дисциплінарні проступки є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 56-57;

16.Види дисциплінарних стягнень за екологічні правопорушення.

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 56-57;

17.Які є види скасування дозволів на право спеціального природокористування?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58; нормативно-правові акти – №1.

18.Який документ надається природокористувачу при тимчасовому скасуванні дозволу на спеціальне природокористування?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

19.Чим супроводжується остаточне скасування дозволу на спеціальне природокористування?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

20. За чий рахунок здійснюється демонтаж споруд і пристроїв порушення природоохоронного законодавства?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

21.Що є підставою для прийняття рішення з обмеження або тимчасового припинення виробничої діяльності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

22. Чи попереджається суб'єкт господарювання щодо прийняття рішень при обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

23. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

24. Хто може відмінити Постанову про обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

25. За яких обставин здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

26. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.

27. Які порушення природоохоронного законодавства є підставою матеріальної (майнової) відповідальності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

28. За яких умов настає майнова відповідальність?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

29. Які існують методи обчислення шкоди, заподіяної екологічним правопорушенням?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

30. Які існують види майнової відповідальності?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

31. За які види антропогенного навантаження здійснюється плата за забруднення природного середовища?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

32. Які заходи реагування передбачені до порушників екологічного законодавства?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.

33. У якому випадку можлива кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

34. Які матеріали направляються державної екологічної інспекцією до прокуратури для порушення кримінальної справи?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

35. Як називається розділ Кримінального кодексу України стосовно екологічних правопорушень?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

36. Скільки у Кримінальному кодексі України статей відносно екологічних правопорушень?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

37. Які карні міри за екологічні правопорушення передбачені у Кримінальному кодексі України?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

38. На який максимальний строк позбавлення волі може бути покараний правопорушник екологічного законодавства?

Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

4.3. Питання до практичних занять модуля ЗМ-ПІ

Тема 1. Екологічні проблеми різних видів господарчої діяльності і шляхи їх запобігання.

1. Які головні екологічні проблеми кожного із природних ресурсів?
2. Екологічні проблеми різних напрямків господарської діяльності.
3. Глобальні екологічні проблеми.
4. Шляхи запобігання регіональних і глобальних екологічних проблем.

Рекомендована література [1,21,23-27].

Тема 2. Нормативно-правова база здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

1. Яким документом і коли була створена державна екологічна інспекція?
2. Які діють законодавчі акти з питань охорони природних ресурсів?
3. Які закони регламентують екологічну безпеку України?
4. Які нормативно-правові документи регламентують діяльність державної екологічної інспекції?
5. Яким документом регламентується ступень екологічного ризику суб'єкта господарчої діяльності?
6. Які критерії ступеня екологічного ризику суб'єкта господарчої діяльності?

Рекомендована література [1-21].

Тема 3. Завдання, функціональні обов'язки і права ДЕІ.

1. Основні завдання ДЕІ.
2. Функціональні обов'язки ДЕІ.
3. Права ДЕІ.

Рекомендована література [5,21].

4.4. Питання до практичних занять модуля ЗМ-П2

Тема 4. Планування і порядок підготовки до здійснення державного екологічного нагляду (контролю).

1. Згідно якого нормативного документу здійснюється організація та проведення перевірок суб'єктів господарчої діяльності щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства?
2. Які види державних перевірок (контролю) існують в Україні?
3. Яким документом визначається періодичність перевірок суб'єктів господарювання?
4. Які види планів складає держекоінспекція?
5. Критерії віднесення суб'єктів господарювання до групи суб'єктів з середнім ступенем ризику.
6. Навести критерії віднесення суб'єктів господарювання до групи суб'єктів з високим ступенем ризику.
7. З якою періодичністю проводяться планові заходи державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання, враховуючи ступінь ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища?

Рекомендована література [6,7,10,18-21].

Тема 5. Зміст документів, що складаються за результатами інспекторської перевірки.

1. Які документи складаються за результатами проведеної перевірки? Що в цих документах зазначається?
2. Які заходи адміністративного впливу може застосувати державний інспектор у разі виявлення порушень вимог природоохоронного законодавства?

3. Що таке припис і як він складається?
4. Який максимальний термін виконання приписів може бути встановлений і як цей термін встановлюється?
5. Чи є припис обов'язковим для виконання і хто здійснює контроль за виконанням приписів?

Рекомендована література [6,7,10,18-21].

Тема 6. Порядок застосування правових заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства.

- 1). Що таке адміністративне правопорушення?
- 2). З якого віку особи підлягають адміністративній відповідальності?
- 3). Які види адміністративних стягнень встановлені КУпАП, за порушення природоохоронного законодавства?
- 4). Наведіть перелік основних адміністративних стягнень. Наведіть перелік додаткових адміністративних стягнень.
- 5). Чи можуть бути накладені основні і додаткові види стягнень одночасно?
- 6). Які види адміністративних стягнень застосовуються при розгляданні справ про адміністративні порушення в галузі охорони природи та раціонального використання природних ресурсів?
- 7). Який документ складається при виявленні порушень вимог природоохоронного законодавства? Порядок його складання.
- 8). В який строк розглядаються справи про адміністративне правопорушення? Що треба з'ясувати посадовій особі при розгляді справи про адміністративне правопорушення? В який термін може бути накладено адміністративне стягнення?
- 9). Який документ складається при розгляді справи про адміністративне правопорушення? Порядок його складання.
- 10). В який термін може бути оскаржена або опротестована постанова про накладання адміністративного стягнення? До якого органу може бути надана скарга або протест? Яке рішення може бути прийняте при розгляді скарги або протесту?

Рекомендована література [6,7,10,18,21].

Тема 7. Вивчення статей КУпАП, що є компетенцією ДЕІ.

1. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушення законодавства в питаннях охорони навколишнього природного середовища?
2. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях використання земельних ресурсів.
3. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях використання та охорони надр.
4. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях використання водних ресурсів.
5. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях використання лісових ресурсів.
6. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях охорони та використання атмосферного повітря.
7. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях охорони та використання об'єктів рослинного світу.
8. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень законодавства в питаннях охорони та використання об'єктів тваринного світу.
9. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушень за законодавства в

питаннях поводження з відходами, небезпечними хімічними речовинами.

10. Перелічити статті КупАП, що визначають стягнення за порушення законодавства в галузі забезпечення екологічної безпеки.

Рекомендована література [6,7,10,18,21].

4.3. Тестові завдання до іспиту.

1. Коли була створена державна екологічна інспекція?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 9; нормативно-правові акти - №2.
2. На виконання якого закону була створена Державна екологічна інспекція України?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 7-9; нормативно-правові акти - №1, стаття 20.
3. Які головні завдання державної екологічної інспекції?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 11-16; нормативно-правові акти - №5.
4. Яким документом створена державна екологічна інспекція?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 9; нормативно-правові акти - №2.
5. Яким органом влади є державна екологічна інспекція?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 15; нормативно-правові акти - №5.
6. У якому році обласні інспекції набули статус юридичної особи?
Література: основна - №21, розділ 15, стор. 10.
7. Яким законом регулюється держаний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 25; нормативно-правові акти - №6.
8. Які види планів складає держінспекція?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-31; нормативно-правові акти - №6.
9. Що є підставою планової перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-31; нормативно-правові акти - №6.
10. Хто має право підписувати акт перевірки з боку суб'єкта господарювання?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
11. Хто приймає рішення щодо призупинення діяльності суб'єкта господарювання при порушенні природоохоронного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
12. Чи має право інспектор відбирати проби природних ресурсів для аналізу при здійсненні перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 32-33; нормативно-правові акти - №6.
13. Чи може інспекція здійснювати позапланову перевірку за скаргою громадянина?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-31; нормативно-правові акти - №6.
14. Чи можливо продовжувати термін перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
15. Який строк не може перевищувати здійснення планової перевірки суб'єкта господарської діяльності?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
16. Який строк не може перевищувати здійснення позапланової перевірки суб'єкта господарської діяльності?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
17. Який строк не може перевищувати здійснення позапланової перевірки суб'єкта малого підприємництва?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
18. Чи допускається продовження строку здійснення планової перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
19. Чи допускається продовження строку здійснення позапланової перевірки?

- Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
20. Який документ складається інспектором по закінченні перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-34; нормативно-правові акти - №6.
21. В який термін максимально може бути складено припис про усунення порушень, виявлених під час здійснення інспекторської перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
22. Коли підписується акта інспекторської перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 34-36; нормативно-правові акти - №6.
23. Відповідно до якого документу здійснюються планові перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 30-33; нормативно-правові акти - №6.
24. Які документи держінспектор повинен надати керівництву суб'єкта господарювання на початку перевірки?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 32; нормативно-правові акти - №6.
25. З чого починається процес перевірки дотримання вимог законодавства на підприємстві?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 31-32; нормативно-правові акти - №6.
26. Як часто здійснюється перевірка діяльності суб'єкта господарювання з високим ступенем ризику його діяльності для навколишнього середовища?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-30; нормативно-правові акти - №6.
27. Хто встановлює строк виконання приписів на усунення виявлених недоліків?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 35-36; нормативно-правові акти - №6.
28. Чим визначається періодичність здійснення планових інспекційних перевірок?
Література: основна - №21, розділ 1, стор. 28-29; нормативно-правові акти - №6.
29. Що є адміністративним правопорушенням?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50; нормативно-правові акти - №11, ст 9.
30. Які основні види стягнень накладаються за порушення природоохоронного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 24.
31. Які передбачені КУАП види адміністративних стягнень?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 24.
32. Хто може бути притягнутий на території України до адміністративної відповідальності за правопорушення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-51; нормативно-правові акти - №11, ст 25.
33. Які види адміністративних стягнень належать до компетенції органів охорони природи?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 50-54; нормативно-правові акти - №11, ст 242-1.
34. Який Центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони природи і природокористування і може накладати адміністративні стягнення з цього приводу?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 54; нормативно-правові акти - №11, ст 242-1.
35. Хто може складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони природи і природокористування?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 54; нормативно-правові акти - №11, ст 255.
36. Який документ складається при виявленні адміністративного правопорушення?

- Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51; нормативно-правові акти - №11, ст 255.
37. Яким чином накладається адміністративне стягнення, якщо однією особою вчинено два або більше адміністративних правопорушення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.
38. В скількох примірниках складається протокол про адміністративне правопорушення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.
39. На кого складається протокол про адміністративне правопорушення у випадку виявлення порушень вимог природоохоронного законодавства, які вчинені посадовими особами суб'єкта господарювання?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №9.
40. В який термін оголошується Постанова по справі про адміністративне правопорушення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 51-52; нормативно-правові акти - №11, ст.284.
41. В який термін і ким розглядається Скарга на постанову про накладення адміністративного стягнення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 53-55; нормативно-правові акти - №11, ст.284.
42. В який строк порушник повинен сплатити штраф?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 53-55; нормативно-правові акти - №11, ст.299
43. Які дисциплінарні проступки є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 56-57;
44. Види дисциплінарних стягнень за екологічні правопорушення.
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 56-57;
45. Які є види скасування дозволів на право спеціального природокористування?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58; нормативно-правові акти – №1.
46. Який документ надається природокористувачу при тимчасовому скасуванні дозволу на спеціальне природокористування?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
47. Чим супроводжується остаточне скасування дозволу на спеціальне природокористування?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
48. За чий рахунок здійснюється демонтаж споруд і пристроїв порушення природоохоронного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
49. Що є підставою для прийняття рішення з обмеження або тимчасового припинення виробничої діяльності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
50. Чи попереджається суб'єкт господарювання щодо прийняття рішень при обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
51. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
52. Хто може відмінити Постанову про обмеження або тимчасове припинення виробничої діяльності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
53. За яких обставин здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?

- Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
54. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасове припинення будівництва або реконструкції об'єктів?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 57-58.
55. Які порушення природоохоронного законодавства є підставою матеріальної (майнової) відповідальності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
56. За яких умов настає майнова відповідальність?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
57. Які існують методи обчислення шкоди, заподіяної екологічним правопорушенням?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
58. Які існують види майнової відповідальності?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
59. За які види антропогенного навантаження здійснюється плата за забруднення природного середовища?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
60. Які заходи реагування передбачені до порушників екологічного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 59-60.
61. У якому випадку можлива кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.
62. Які матеріали направляються державної екологічної інспекцією до прокуратури для порушення кримінальної справи?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.
63. Як називається розділ Кримінального кодексу України стосовно екологічних правопорушень?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.
64. Скільки у Кримінальному кодексі України статей відносно екологічних правопорушень?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.
65. Які карні міри за екологічні правопорушення передбачені у Кримінальному кодексі України?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.
66. На який максимальний строк позбавлення волі може бути покараний правопорушник екологічного законодавства?
Література: основна - №21, розділ 2, стор. 61; нормативно-правові акти - №17.

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правові акти

(законодавчі та нормативно-правові документи треба використовувати зі змінами, користуючись електронним ресурсом. Режим доступу: – www.rada.gov.ua.)

- 1) Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», від 25.06.1991р. №1264-ХІІ. www.rada.gov.ua
- 2) Постанова КМУ від 13.08.1993р. №641 «Про створення Державної екологічної інспекції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України». www.rada.gov.ua
- 3) Указ Президента України «Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 13.04.2011 р. №454/2011». www.rada.gov.ua
- 4) Постанова КМУ від 14.09.2011 №995 «Про утворення територіальних органів Державної екологічної інспекції». www.rada.gov.ua

- 5) Постанова КМУ від 19.04.2017р. №275 «Про затвердження положення про Державну екологічну інспекцію України». www.rada.gov.ua
- 6) Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5.04.2007 р. № 877-V. www.rada.gov.ua
- 7) Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.2008р. №212 «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)» www.rada.gov.ua
- 8) Наказ Мінекоресурсів України від 31.03.2003 №56/м «Про затвердження Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів». www.menr.gov.ua
- 9) Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 05.07.2004р. №264 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України матеріалів про адміністративні правопорушення»». www.menr.gov.ua
- 10) Постанова КМУ від 24.05.2017 р. № 350 «Про затвердження Порядку здійснення комплексних планових заходів державного нагляду (контролю)». www.menr.gov.ua .
- 11) Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984р. №8073-X. www.menr.gov.ua .
- 12) Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища» України від 27.02.2002р. №88 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля». www.menr.gov.ua .
- 13) Розпорядженням КМУ від 31.05.2017 р № 616 «Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища». www.menr.gov.ua .
- 14) Постанова КМУ від 21.02.2018р №102 «Питання реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища». www.menr.gov.ua .
- 15) Кодекс законів про працю України від 10,12,1971, №322- VIII/www.menr.gov.ua .
- 16) Наказ Мінприроди України від 15.09.2004 №353 «Про затвердження Положення про порядок опломбування або опечатування підприємств, окремих їх цехів (дільниць) і одиниць обладнання у разі обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів». www.menr.gov.ua .
- 17) Кримінальний кодекс України від 05.04. 2001 №2341-III/www.menr.gov.ua .
- 18) Постанова КМУ від 24 травня 2017 р. № 362 «Про внесення змін до методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)». www.menr.gov.ua .
- 19) Наказ Мінприроди України від 09.08.2017 №303 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, що складається за результатом проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів». www.menr.gov.ua .
- 20) Наказ Мінекономрозвитку та ДРС України від 07.08.2017 р. №1170/81 «Вимоги до оформлення річних та комплексного планів здійснення заходів державного нагляду (контролю), унесення змін до них та звіту щодо їх виконання». www.menr.gov.ua .

Основна література:

- 21) І.Д. Лоєва, М.О.Тимошук, П.Х.Грудев / Конспект лекцій з дисципліни «Екологічний

контроль». – Одеса, ОДЕКУ, 2018. – 85с.

22) Солодкий В.Д. Природоохоронне інспектування: Навчальний посібник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2007. – 396 с – Режим доступу: <http://library.odeku.edu.ua/>

Додаткова література:

23) Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування. – Львів: “Новий Світ - 2000”, 2004. – 248 с.

24) О.П. Гавриленко. Екогеографія України: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2008. – 646

25) Шевчук В. Я. Екологічне управління: підручник / [В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін.] – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

26) Бровдій В.М. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки): навч. посіб. / В.М. Бровдій, О.О. Гаца. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. – 111 с.

27) Бровдій В.М. Закони екології : навч. посіб. / В.М. Бровдій, О.О. Гаца. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. – 178 с.

28) Краснова М.В. Позняк Е.В., Коваленко Т.О. Правові форми екологічного контролю: Навчальний посібник // (за ред. Краснової М.В.). – К.: Алерта, 2012. – 760 с. www.library-odeku.16mb.com

29) Костров М.М., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Державний екологічний контроль: Науково-виробниче видання. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 185 с.

Посилання на електронні ресурси ОДЕКУ:

1. Електронна бібліотека ОДЕКУ: www.library-odeku.16mb.com

2. Репозитарій ОДЕКУ: <http://eprints.library.odeku.edu.ua>